

Κυριακή, 17 Αυγούστου 2014

Παρουσία του Αντιπεριφερειάρχη Ηρακλείου Ευρ. Κουκιαδάκη, του δημάρχου Μαλεβιζίου Κ. Μαμουλάκη και πλήθους κόσμου, ξεκίνησαν στη Δαμάστα οι εργασίες του Πανελληνίου Συνεδρίου Μνήμης για τα Ολοκαυτώματα και τις Γερμανικές αποζημιώσεις, που διοργανώνεται από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Δαμάστας, την Περιφέρειες Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και τον Δ.Ο.Π.Π.Α. Μαλεβιζίου.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών του Συνεδρίου, κορυφαίοι ομιλητές απ' όλη την Ελλάδα θα μιλήσουν για την μαύρη περίοδο της Κατοχής, για τα ολοκαυτώματα των μαρτυρικών χωριών ανά την Ελλάδα, για τις Γερμανικές αποζημιώσεις, ενώ μετά από κάθε ενότητα, θα ακολουθούν συζητήσεις σχετικές με τα παραπάνω θέματα. Την έναρξη των εργασιών έκανε ο δήμαρχος Μαλεβιζίου Κώστας Μαμουλάκης, ο οποίος στον χαιρετισμό του τόνισε: «Είναι πραγματικά και ανυπόκριτα τα αισθήματα τιμής και συγκίνησης με τα οποία βρίσκομαι σήμερα ανάμεσά σας, σε ένα από τα ηρωικότερα και πιο μαρτυρικά χωριά του δήμου μας, τη Δαμάστα. Και μάλιστα με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 70 χρόνων από τα τραγικά γεγονότα που σημάδεψαν ανεξίτηλα την ιστορία του τόπου. Και είναι πραγματική τιμή για μένα το άνοιγμα των εργασιών του «Συνεδρίου Μνήμης για τα Ολοκαυτώματα και τις Πολεμικές Αποζημιώσεις» που ξεκινάει εδώ σήμερα.

Είναι περιττό να αναφερθεί κανείς στη σημασία ενός τέτοιου συνεδρίου, με το οποίο αφυπνίζεται η ιστορική μνήμη, και τιμούνται οι δεκάδες ήρωες του Ολοκαυτώματος της Δαμάστας, καθώς και οι χιλιάδες ακόμα ηρωικοί νεκροί της Κρήτης, αλλά και οι μυριάδες άλλοι Έλληνες όπου γης, που θυσίασαν τις ζωές τους στο βωμό της ελληνικής ελευθερίας. Η μαρτυρική Δαμάστα, με τους 30 νεκρούς του Αυγούστου του '44 και την ανατίναξη του συνόλου των οικιών του χωριού, δικαιούται να φέρει τη βαριά ευθύνη της διατήρησης της ιστορικής μνήμης, και της μεταλαμπάδευσης της ιστορικής γνώσης, για εκείνα τα τραγικά γεγονότα που θα θυμηθούμε σήμερα.

Για τους λόγους αυτούς οφείλονται θερμά συγχαρητήρια στον Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού, τον Οργανισμό Πολιτισμού του Δήμου μας, και την Περιφέρεια Κρήτης, καθώς και σε όσους συμμετέχουν με κάθε τρόπο στην άρτια διοργάνωση του Συνεδρίου και των παράλληλων εκδηλώσεων τιμής και μνήμης, που πραγματοποιούνται αυτές τις ημέρες στη Δαμάστα.

Με πραγματικά μεγάλη συγκίνηση δέχτηκα λοιπόν να παραβρεθώ σήμερα στις εργασίες του συνεδρίου. Για την αυτονόητη απόδοση τιμής στους νεκρούς της Δαμάστας, αλλά και όλων των υπολοίπων μαρτυρικών χωριών και πόλεων της Κρήτης και της άλλης Ελλάδας, που έπεσαν θύματα της παρανοϊκής μανίας των ναζιστικών στρατευμάτων. Και να ενώσω κι εγώ τη φωνή μου μαζί με τις δικές σας, προκειμένου να διατηρηθεί και να διαδοθεί η ιστορική μνήμη. Αλλά και να αποδοθεί, επιτέλους, η δικαιοσύνη απέναντι σε ένα λαό που τράβηξε τα πάνδεινα, ως αντίποινα για την αυτονόητη αντίσταση του απέναντι στην επιβουλή της ελευθερίας του.

Και αναφέρομαι βέβαια στην από δεκαετίες απροθυμία του γερμανικού κράτους να αποδώσει τις οφειλόμενες αποζημιώσεις, στον ελληνικό λαό, ο οποίος όσο κανένας άλλος επλήγη από της θηριωδίες του ναζιστικού παραλογισμού.

Το δίκαιο αυτό και ιστορικά επιβεβλημένο πανελλήνιο αίτημα για την απόδοση των γερμανικών αποζημιώσεων, που συνιστά άμεση αναγνώριση της θυσίας των προγόνων μας, μας βρίσκει βέβαια κι εμάς στο Δήμο Μαλεβιζίου, πέρα για πέρα σύμφωνους. Αφού τα τραγικά γεγονότα και οι βαρβαρότητες των ναζιστικών στρατευμάτων δεν άφησαν και τη δική μας περιοχή στο απυρόβλητο.

Όπως συνέβη και στην υπόλοιπη Κρήτη και την κυρίως Ελλάδα, η ηρωική αντίσταση των κατοίκων της περιοχής του Δήμου Μαλεβιζίου επέσυρε συχνά τη μήνιν του παρανοϊκού εισβολέα. Που δε δίστασε, να προκαλέσει εκατόμβες νεκρών, από τα πυρά των εκτελεστικών αποσπασμάτων, που στήνονταν με την παραμικρή αφορμή και με συνοπτικές διαδικασίες, σε κάθε χωριό και κάθε πόλη.

Όλα τα χωριά του Δήμου Μαλεβιζίου προσέφεραν γενναιόδωρα εκατοντάδες νεκρούς ως θυσία στο πανανθρώπινο ιδανικό της ελευθερίας. Δεν υπάρχει άλλωστε τόπος στην Κρήτη που, που να μη θρηνεί πολλούς ή λιγότερους ήρωες, εκτελεσθέντες από τα βάρβαρα ναζιστικά στίφη. Αποτελούν, όμως, ξεχωριστή περίπτωση τα χωριά Δαμάστα και Σάρχος, που με απόφαση της ελληνικής Πολιτείας εντάχθηκαν στο «Δίκτυο Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδας», τους νεκρούς των οποίων τιμούμε κυρίως σήμερα.

Τα γεγονότα της Δαμάστας είναι ευτυχώς αρκετά γνωστά και άλλοι ομιλητές, καταλληλότεροι από εμένα θα αναφερθούν διεξοδικά σε αυτά. Θα μας μιλήσουν για μια ακόμη άδικη εκατόμβη από τους Ναζί, που ρήμαξαν στην κυριολεξία ένα χωριό ως αντίποινα για την πραγματοποίηση του ομώνυμου σαμποτάζ της Δαμάστας ενάντια στους ξένους κατακτητές. Για την παράλογη θυσία ενός χωριού, που έχασε τότε την πλειονότητα των δυναμικότερων στοιχείων του πληθυσμού του, όπως χαρακτηρίζονται συνήθως οι μάχιμες ηλικίες του ανδρικού πληθυσμού ενός τόπου.

Εγώ θα κάνω μια αναφορά σε ένα προσωπικό μου βίωμα, στο δεύτερο μαρτυρικό χωριό του Δήμου μας, το Σάρχο, για τον οποίο σήμερα δε θα γίνουν άλλωστε πολλές αναφορές. Θα μπορούσε όμως το γεγονός αυτό να ήταν εδώ ή σε οποιοδήποτε άλλο ηρωικό τόπο της Κρήτης.

Πραγματοποιούσαμε την ανακαίνιση του ιστορικού Ηρώου του Σάρχου, πριν από δύο περίπου χρόνια. Ενός ακόμη Ηρώου που υπενθυμίζει την άλλη παράλογη θυσία 35 παλληκαριών που εκτελέστηκαν ως αντίποινα, τον Αύγουστο του '44, με την ιδιαιτερότητα ότι φιλοξενεί τα οστά των ίδιων των τιμωμένων πεσόντων.

Οι εργασίες του ανακαινιζόμενου μνημείου περιελάμβαναν την πλήρη αποδόμησή του και την παρέμβασή μας ακόμη και στην υπόγεια κρύπτη που λειτουργεί ως μαυσωλείο για την διατήρηση των οστών των Σαρχιανών πεσόντων. Αποδείχτηκε πως το ξύλινο κιβωτίδιο που φύλασσε τα οστά των Ηρώων, είχε φθαρεί και ήταν απαραίτητη η ανακομιδή τους σε μια καινούργια μεταλλική λάρνακα. Ορίστηκε η ημέρα της ανακομιδής, κατά την οποία ο ιερέας του χωριού θα πραγματοποιούσε τρισάγιο στη μνήμη των μεγάλων νεκρών.

Παρακολούθησα όλες σχεδόν τις εργασίες από κοντά, νιώθοντας ότι πραγματοποιούσαμε μια ιδιαίτερη ιεροπραξία. Δεν έλειψα βέβαια και από την κορυφαία στιγμή της ανακομιδής των οστών στη νέα μεταλλική λάρνακα.

Έχουν περάσει δύο ολόκληρα χρόνια και η εικόνα που αντικρίσαμε τότε νομίζω ότι θα μείνει για πάντα ανεξίτηλη στο μυαλό μου...: Ένα συνονθύλευμα ανθρώπινων οστών ξεχείλιζε έως επάνω το φθαρμένο φέρετρο. Και ανάμεσα στα κόκαλα αυτά, 35 ανθρώπινα κρανία... 35 ανθρώπινα κρανία, διάτρητα από τις σφαίρες των χαριστικών βολών του εκτελεστικού αποσπάσματος....

Ανάλογες σκληρές εικόνες, γνωρίζω πως θα αντικρύσουμε και εδώ στη Δαμάστα. Όταν ξεκινήσουμε την παρέμβαση στο κοιμητήριο στο Κερατίδι, έργο για το οποίο υπάρχει ήδη εγκεκριμένη μελέτη, για τη συντήρηση και ανάπλαση ενός από τους πλέον ιστορικούς τόπους του Δήμου Μαλεβιζίου, όπου αναπαύονται οι 30 Δαμαστιανοί νεκροί της ναζιστικής θηριωδίας.

Κυρίες και κύριοι αυτή είναι η Κρήτη!

Χιλιάδες νεκροί, χιλιάδες διάτρητα από τις χαριστικές βολές κρανία, ηρώων, που αναπαύονται σήμερα στο ελληνικό χώμα, και επιζητούν από εμάς τους επιγόνους, να κατανοήσουμε το νόημα της ηρωικής θυσίας τους:

Να αγωνιστούμε, δηλαδή, κι εμείς με τη σειρά μας, με αυτοθυσία στις νέες επιβουλές που απειλούν σήμερα την ανεξαρτησία μας. Που μας απειλούν χωρίς πολεμικές επιχειρήσεις αυτή τη φορά, αλλά με μέσα που είναι πιο δόλια, αν όχι και πιο καταστρεπτικά.

Ταυτόχρονα να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για την προώθηση των δίκαιων αιτημάτων της χώρας μας, για άμεση καταβολή των πολεμικών αποζημιώσεων από τη σύγχρονη Γερμανία, για όσα τραγικά οι ναζί προκάλεσαν στην Ελλάδα. Μόνο με αυτόν τον τρόπο οι σημερινοί Γερμανοί θα διαχωρίσουν τη θέση τους από τη βαρβαρότητα εκείνης της εποχής. Να μου επιτρέψετε όμως να αναφερθώ σε ένα ακόμη μήνυμα που εκπέμπει η τραγική θυσία των πεσόντων της Δαμάστας, και σηματοδοτεί η παρουσία όλων εμάς στο συνέδριο μνήμης των Ελληνικών ολοκαυτωμάτων: Να διατρανώσουμε όλοι μαζί την αντίθεση μας στο ναζισμό. Την καθολική μας αντίθεση στους νοσταλγούς της βίας, της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού, που βλέπουμε καθημερινά να οργανώνονται και, δυστυχώς, να πυκνώνουν επικίνδυνα τις τάξεις τους. Η Κρήτη, όπως και ολόκληρη η Ελλάδα, την πλήρωσε πολύ βαριά την ακραία και επικίνδυνη ιδεολογία τους.

Αυτό κατά τη γνώμη μου είναι το τριπλό μήνυμα της θυσίας των Ηρώων που τιμώνται σήμερα: Αντίσταση, Διεκδίκηση των οφειλομένων αποζημιώσεων και Καταδίκη του νεοναζισμού.

Έχοντας την πεποίθηση ότι όλοι συμφωνούμε στο Τρίπτυχο αυτό, προτείνω να συμπεριληφθεί στο κείμενο των συμπερασμάτων του Συνεδρίου, για το οποίο, κλείνοντας, θα ήθελα να σας ευχηθώ από καρδιάς καλή επιτυχία».

Το βράδυ στις 21:30, στο προαύλιο του σχολείου της Δαμάστας, θα ακολουθήσει συναυλία στη μνήμη των θυμάτων του Ολοκαυτώματος της Δαμάστας με το Μουσικό Σύνολο «ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ» με έργα των Χρ. Λεοντή, Π. Τζαβέλλα, Μ. Θεοδωράκη, Γ. Μαρκόπουλου και Στ. Ξαρχάκου υπό την καλλιτεχνική δ/ση του Τεό Λαζάρου. Στη συναυλία θα τραγουδήσουν οι Νίκος Μποφίλιος, Σταύρος Ξένος, Νατάσσα Παπαδοπούλου - Τζαβέλλα, Τεό Λαζάρου και Δημήτρης Καρβέλης.

Η είσοδος είναι ελεύθερη. {gallery}../ArticleImages/Grafeio_Typou/Deltia_Typou/2014/08/2014_08_18_sunedrio_olokautwma_damasta{/gallery}